

YEREL KALKINMA STRATEJİLERİNİN HAZIRLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Yönetim Otoritesi

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

LEADER Tedbirinin Genel Amacı, LEADER Prosedürü çerçevesinde tabandan tavana bir yaklaşımla kurulan YEG'ler tarafından ayrıntılı bir şekilde hazırlanan Yerel Kalkınma Stratejilerini uygulamaktır.

Yerel Kalkınma Stratejisi(YKS)

Yerel Kalkınma Stratejisi;

Belirli bir alanın entegre ve çok sektörlü bir şekilde kalkınmasını amaçlayan, belirli ana öncelikler altında tanımlanmış faaliyetler dizisidir.

Yerel kalkınma stratejisi (YKS) LEADER yaklaşımının merkezinde hayati ve belirleyici bir rol oynar.

Yerel Eylem Grupları; yerel ihtiyaçları ve kaynakları göz önünde bulundurarak, yörenin kalkınma vizyonunu, önceliklerini, hedeflerini ve projelerini belirleyen, kapsayıcı bir yerel kalkınmayı amaçlayan ve katılımcı bir yöntemle tasarlanmış bir YKS hazırlamalıdır.

Tek bir model, “tek beden herkese uyar “ anlayışı yoktur; bu nedenle kaliteli bir YKS hazırlamak, bir şablonu takip etmek veya doldurmak değildir.

Yerel Kalkınma Stratejisi(YKS)

LEADER yaklaşımı kapsamında YKS'lerin geliştirilmesinde aşağıda yer alan bazı ortak noktaların kullanılması gerekir;

- YEG tarafından katılımcı bir anlayışla hazırlanmalı.
- Uygun bir şekilde yapılandırılmış bir YEG ortaklığı olmalı;
- Yerel sorunlara karşı geliştirilen çözümleri, yerel kalkınma hedeflerini, bu hedeflere ulaşmak için uygulanacak faaliyetleri açıklamalı.
- SWOT Analizine dayanmalı,
- Tüm bunların Strateji içeriğinde belgelenmiş ve kanıtlanmış olması.
- Hedefler ve faaliyetleri gösteren bir Eylem Planı ve kaynakları gösteren bir Finansal Plan içermelidir.

Yerel Kalkınma Stratejisi Hazırlama Rehberi

İçindekiler

1. Giriş
2. Yerel Eylem Grubunun (YEG) Özellikleri
3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması
4. GZFT Analizi
5. Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi
6. Finansal Plan
7. İzleme ve Raporlama
8. YKS'nin Uygulanması
9. Ekler

Yerel Kalkınma Stratejisi(YKS) İçeriği

1 - Giriş

İki farklı Yerel Eylem Grubu (YEG) alanı veya YEG aynı değildir; Bu nedenle kaliteli bir YKS hazırlanırken yerelin ihtiyaçları ve yetenekleri çok iyi yansıtılmalıdır.

Giriş bölümünde yerelin kısaca tanımının yapılması, YEG oluşturma ve YKS hazırlama süreci kısa ve net bir şekilde açıklanmalıdır.

YKS aşağıdaki gereksinimleri uygun olarak hazırlanmalıdır:

- ✓ Önerilen maksimum sayfa uzunluğu 25-30 sayfadır
- ✓ Ekler ilave bilgi vermek için kullanılabilir
- ✓ Açık, anlaşılır ve iyi sunulmuş olmalı
- ✓ Türkçe olarak hazırlanmalı
- ✓ Uygun şekilde yapılandırılmış (içindekiler tablosu, bölümler, numaralandırılmış başlıklar ve sayfalar vb.)
- ✓ Gerekliyse analizleri desteklemek için harita ve grafikler kullanılmalı
- ✓ Elektronik (pdf) ve basılı kopya biçiminde çıktıları olmalı.

2. Yerel Eylem Grubunun (YEG) Özellikleri

2.1. Yasal Yapı

- Bu bölüm, YEG'in adı ve yasal statüsü, Dernekler Dairesi'nde tescil tarihi ve tescil numarası; ortaklık kurma süreci; YEG üyelerinin özellikleri; YEG yönetim kurulunun yapısı ve kararların nasıl alınacağı. Karar verme surecine dahil olmak üzere YEG'in kısa bir tanımını içermektedir.
- YEG'lerin onaylanmış tüzüklerinin bir kopyasını eklemek faydalı olacaktır.

2.Yerel Eylem Grubunun (YEG) Özellikleri

2.2. YEG'in Idari Kapasitesi ve Kamu Fonlarını Yönetme Kabiliyeti

Bu bölüm, YEG ortaklığının nasıl yapılandırıldığını mevcut personel, yeterlilik-tecrübe, BT (bilgi teknolojisi) sistemleri, ve hangi hizmetlerin dışarıdan temin edileceğini gibi konuları ve bunların nasıl kullanılacağını açıklar.

YEG'in, YKS' yi yönetme ve uygulama yeterliliği hakkında kısa bilgi verilmelidir.

3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması

3.1. Paydaş Analizi

Mevcut yerel nüfuzlu aktörlerin yanı sıra gelecekteki alanın gelişimini etkileyebilecek olanların katılımı olmadan iyi bir strateji geliştirilemez. Yerel Eylem Grubu'nun oluşturulmasına ve daha sonra Yerel Kalkınma Stratejisinin hazırlanmasına yönelik faaliyetler, paydaş analizi ile başlamalıdır. Menfaat sahipleri, doğrudan veya dolaylı olarak, olumlu ya da olumsuz bir şekilde, bir projeyi ya da programı etkileyebilecek ya da bundan etkilenebilecek kişi ya da kurumlardır.

Paydaşlar, bölgeye, kamu sektörüne, özel sektöre, sivil toplum kuruluşlarına olan bağlarına göre farklı gruplarda bulunacaklardır. Bu grupların her biri YKS Rehberi Ek 2'de yer alan Paydaş Analizi Tablosunda özetlenebilir.

PAYDAŞLAR (Kurumlar, Dernekler ve Diğer Kuruluşlar)	ANA ÖZELLİKLER	MENFAATLER ve BEKLENTİLER	GÜÇLÜ ve YÖNLER	ZAYIF	ÇALIŞMA GRUBU için ÇIKARIMLAR ve SONUÇLARI	İZLEME
1. Anahtar Paydaşlar 2. İkincil Paydaşlar 3. Diğer Paydaşlar	Stratejinin geliştirilmesinde ve uygulanmasındaki rolünün açıklaması	Burada bahsedilmesi gerekenler: • Strateji yazmada kurum ve kuruluşların potansiyel menfaati nedir? • Bu strateji üzerindeki beklentiler nelerdir?	• Kaynaklar • Bilgi ve deneyim • Projenin potansiyel girdileri		• Katılımın stratejiye yönelik pozitif etkisi vardır. • Potansiyel katılımın stratejiye negatif etkisi vardır.	Kurum ya da kuruluşun strateji geliştirmedeki asıl rolü nedir? (Bu sütun strateji geliştirme sürecinde ya da belirli bir seviye atlandıktan sonra doldurulabilir.)

3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması

3.2. Yerel Eylem Gruplarının Kapsadığı Alanın Coğrafi ve Doğal Özellikleri

YEG'in kapsadığı bölgeyi tanımlamak ve kendine özgü yapısını oluşturan coğrafi, doğal ve diğer özelliklerini göstermek gereklidir. Başlangıçta, bölgenin yüzölçümü, coğrafi konumu, peyzaj ve alanın idari birimleri ile tanımlanması gerekmektedir.

Alanın yerini ve ana özelliklerini gösteren bir harita olmalıdır. Doğal ve çevresel özellikler tanımlanmalı (örneğin düz veya dağlık), iklim, toprak tipleri, doğal kaynaklar, ormanlar, su kaynakları, çevre kirliliği, vb. konular hakkında bilgi verilmeli, aynı zamanda komşu bölgeler hakkında bazı bilgiler de içermelidir. Bu bölüm, önerilen yerel eylem grubu alanının sınırlarının nasıl tanımlandığının (süreç, mantık) ve bu alanın sınırlarının temelde hangi nedenle belirlendiğini göstermelidir.

3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması

3.2. Yerel Eylem Gruplarının Kapsadığı Alanın Coğrafi ve Doğal Özellikleri

Stratejiye “Yerleşim Yerlerinin Listesi” eklenecektir. Yerleşim Yeri listesi, TÜİK’e göre 25.000’in altında nüfusa sahip yerleşim birimleri olarak tanımlanan bölgelere göre listelenecektir.

Bu amaçla, 31.12.2012 tarihi itibariyle veriler, kırsal alanları tanımlamak için kullanılacaktır. (YKS Rehberi Ek 3- Yerleşim Yeri Listesi)

[illegible]

3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması

3.3. Nüfus Profili

Bölgede yaşayan insanların demografik özelliklerinin bir açıklaması olmalıdır:

- ✓ Nüfus
- ✓ nüfusun yaş ve cinsiyete göre yapısı
- ✓ istihdam durumu
- ✓ Eğitim seviyesi
- ✓ Dezavantajlı gruplar hakkında demografik bilgiler

Bu bölümdeki diğer bilgiler, sosyal altyapı, eğitim, ailelerin ekonomik durumu, güvenlik, sağlık ve sosyal bakım gibi yerel işgücü piyasasının özgünlüğü gibi yaşam kalitesi ile ilgili olmalıdır. Ayrıca sosyal sermaye, örn. sivil toplum kuruluşlarının ve diğer derneklerin sayısı ve bunların tipik faaliyetleri hakkında bilgi de verilmelidir.

Veriler tablolar, grafikler ve diğer görsel araçlarla desteklenmelidir.

3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması

3.4. Tarihi Ve Kültürel Koşullar

Yerel Eylem Gruplarının çoğu, maddi veya manevi kültürün değerli nesnelerini içerebilen ortak bir tarihi ve kültürel mirasa işaret eder. Bu bölümde, bu alandaki önemli tarihsel olayların yanı sıra gelenekler, folklor ve özellikle bölgede geleneksel olarak üretilen yerel ürünler bulunmalıdır. Bu, geleneksel hammaddeleri, üretim yöntemlerini ve aynı zamanda mutfak mirasını kullanmaya da atıfta bulunur.

3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması

3.5. Ekonomi

Bu bölüm, işletmelerin ve çiftliklerin sayısı, faaliyet gösterdikleri sektörler ve bölgedeki önemli şirketler de dahil olmak üzere bölgenin ekonomisinin kısa bir tanımını içermelidir. Mümkün olduğunca, “girişimcilik durumu” hakkında, örneğin, yerel yönetimlerin ekonomik faaliyetlerini ve iş ortamının işleyişini kolaylaştırmaya yönelik herhangi bir faaliyet hakkında bilgi verilmelidir.

Kırsal alanlarda tarımın önemli rolünü dikkate alarak, sektördeki eğilimler, özellikle ekilebilir arazi, daha az tercih edilen alanlar, çiftlik sayısı ve ana üretim modelleri hakkında temel bilgiler verilmelidir. Hizmet sektörü de analiz edilmelidir.

3. Yerel Kalkınma Stratejisinin (YKS) Hazırlanması

3.6. Stratejinin Uygulaması İçin Önemli Olan Diğer Bilgiler (Gerekirse)

Bu bölüm, belirli bir alana özgü bilgileri içerir ve stratejik hedefler ve öncelikli konular (eğer varsa) açısından önemlidir. Ana odak, örneğin turizmse bu bölüm bölgenin ne ölçüde turist çekebileceğini göstermelidir. (örneğin, potansiyel turistik yerler, turizm altyapısı, bölgeyi yılda ziyaret eden turist sayısı vb.)

YKS ayrıca çevre koruma bilincini artırmalı ve faaliyetlerin çevreye zararlı sonuçlarını azaltmalı ve korumasına katkıda bulunmalıdır. Stratejiyle öngörülen gerekli katkı, yerel koşullara büyük ölçüde bağlıdır. Su yönetimi, katı atık yönetimi, biyo çeşitlilik koruması, toprak koruma, arazi kullanımı sorunları (şehirleşme), kirlilik, insan sağlığı vb. bir veya birkaç çevresel sorunu ele alabilir.

4. GZFT Analizi

Güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar, tehditler (GZFT analizi) analizi, vizyon ve stratejik hedefler arasındaki gelişim yönlerini tanımlayan bir yöntemdir. GZFT analizi, kendi özellikleri bağlamında gelişme potansiyelinin değerlendirilmesini içerir. GZFT analizi, YKS'nin çok önemli bir unsuru ve bölgenin gelişme ihtiyaçlarını ve potansiyelini anlamak ve tanımlamak için ana araçtır.

Analiz, güçlü yönler üzerine ortak bir anlayış bulmak, zayıflığın üstesinden gelmek; fırsatları değerlendirmek ve tehditleri en aza indirmek için yollar önermelidir. Çalışmanın sonunda kritik sonuçların özeti, öncelik alanları olarak belirlemelidir.

Strateji geliştirme sürecinde, alan teşhisi tamamladıktan ve alanın olması istenen durumunun vizyonu oluşturulduktan sonra YKS Çalışma Grubu tarafından GZTF analizi gerçekleştirilebilir.

Eylem bölgesinin sosyal ve ekonomik özellikleri ile YKS' de ortaya çıkan kalkınma ihtiyaçlarının uyumlu olmalıdır.

5.Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi

5.1. Ortaklığın Vizyonu

- YKS'deki vizyon, bölgenin çevresel, ekonomik ve sosyal olarak istenen durumunun bütünsel bir tanımıdır. YKS'nin uygulanmasından kaynaklanan ve yerel eylem grubu üyeleri ve yerel paydaşların sürekli olarak ulaşmak için çabaladığı, alanın gelecekteki durumudur. Vizyon, veri ve bilgi toplanması ve ihtiyaçların analizi ile ilgili YKS planlaması aşamalarında belirlenen en önemli zorluklara ve gelişim fırsatlarına dayanmaktadır.
- Vizyon, YKS tarafından sağlanacak ve sürdürülmesi gereken YEG alanındaki “ideal” durumu açıklar. Vizyon nispeten kısa, en fazla bir paragraflık açıklamadır.

5.Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi

5.2. Öncelik Temalarının Seçimi

- Öncelik veya temalar, bölgenin gelişimini sağlayacak şekilde yerel kaynaklar ve fırsatlar ile ilgili olmalıdır. Konuların seçiminin, güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditlerin analizinden sonra yapılması önerilmektedir.
- Bir başka önemli konu da stratejiye dahil edilecek temaların sayısıdır. Yerel ortaklık, birkaç farklı tema seçmek yerine, sadece bir veya iki konuya odaklanmanın daha iyi olup olmayacağını düşünmelidir. Tek bir temaya odaklanmak, iyi projelerin uygulanması ve daha uzun bir süre sürdürülebilirlik için ortaklığa daha fazla başarı şansı verebilir.
- Eylem planı bu öncelikler kapsamında düzenlenmelidir.

Yerel Kalkınma Stratejilerinin Öncelik Temaları

YKS'de tüm faaliyetler aşağıdaki altı tematik öncelik ile bağlantılı olmalıdır.

TEMA 1-

Kırsal ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi için kaliteli ürünler, el sanatları ve diğer faaliyetler de dahil olmak üzere kısa tedarik zincirlerinin ve katma değerli ürünlerin geliştirilmesi;

TEMA 2-

Yerel, doğal ve kültürel kaynakların kullanımına dayalı kırsal turizm ürünlerinin geliştirilmesi;

TEMA3-

Topluluğun kültürel ve sosyal yaşamının canlandırılması ve kolektif yerel örgütlerin, derneklerin ve STK'ların (kadın grupları dahil) desteklemesi;(Zorunlu)

Yerel Kalkınma Stratejilerinin Öncelik Temaları

TEMA-4

Köylerde kamusal alanların iyileştirilmesi;

TEMA-5

Alandaki çevre standartlarının iyileştirilmesi ve toplum tarafından yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi;

TEMA-6

Yerel Eylem Grupları Ağı, örnek uygulamaların paylaşımı, IPARD programının yaygınlaştırılması ve kırsal kalkınmada yeni yaklaşımların öğrenilmesi. (Zorunlu)

5.Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi

5.3. Faaliyetler (Projeler)

YKS kapsamında desteklenecek faaliyetlerin içeriği bu bölümde tanımlanmalıdır.

Faaliyetler birbirini tamamlamalı ve YYS'nin öncelik alanlarına katkıda bulunmalıdır. Bu faaliyetler birbirleriyle çelişmemelidir. IPARD Programı ve Ulusal Kırsal Kalkınma Programı kapsamında ilgili tedbirler YYS'ye faaliyet olarak entegre edilebilir.

IPARD Programı ve ayrıca LEADER tedbiri kapsamında desteklenecek uygun faaliyetlerin listesi YYS Ek 4-Uygun Faaliyetler 'de ve uygun Harcama Listesinde yer almaktadır.

Desteklenen Faaliyetler

"Yerel kalkınma stratejilerinin uygulanması - LEADER yaklaşımı" - seçilen YEG'ler için aşağıdaki faaliyetleri kapsayacaktır:

1- YEG bölge sakinlerine “yetenek kazandırılması ve harekete geçirilmesi”

2- YEG’lerin işletme maliyetleri

3- Küçük projelerin uygulanması

5.Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi

5.4. Yenilikçi yaklaşım

Stratejiler yenilikçi bir karaktere sahip olmalıdır. Ancak Yenilik kavramı görecelidir. Faaliyetin belirli bir alan için yeni olması gerektiği anlamına gelir.

Bu bölümde, yenilikçi yaklaşımın nasıl ele alınacağı ve kullanılacağı açıklanmalı ve stratejinin yenilikçiliğe nasıl katkı sağlayacağı belirtilmelidir.

Yenilikçiliğin odak noktası; yerel konularda yeni, ileriye dönük, girişimci yaklaşımları ve çözümleri teşvik etmek ve desteklemek ayrıca bu deneyimi paylaşmak ve aktarmaktır. Bunu yaparken, inovasyon, işbirliği ve ağ kurma arasındaki uyumu göz önünde bulundurmak önemlidir. İyi uygulamaların aktarılması, paylaşılması ve öğrenilmesi, geniş bir deneyime erişime izin verir ve inovasyonu teşvik eder.

Bu, yeni bir ürünün, yeni bir sürecin, yeni bir organizasyonun veya yeni bir pazarın tanıtımı anlamına gelebilir.

5.Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi

5.5. Üst Düzey Stratejik Belgelere Uygunluk

Diğer kalkınma stratejilerinin (Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi ve IPARD Programı dahil) YEG bölgesiyle olan bağına açıklanmalıdır.

Yerel kalkınma stratejisinin tanımlanmasında diğer ilgili kalkınma stratejilerinin rolü de açıklanmalıdır.

YKS'de desteklenmesi öngörülen faaliyetler, IPARD Programında veya diğer ulusal ve bölgesel programlarda yer alan tedbirleri içeriyor olabilir. Hazırlanan stratejinin bu programlara nasıl katkıda bulunacağı belirtilmelidir.

5.Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi

5.6. Ağ Oluşturma

Ağ, yerel ortaklıkların karşılıklı olarak tecrübelerinden dersler çıkarılması ve çıkarılan derslerden faydalanılmasını sağlayan bir araçtır.

Ağ oluşturarak; kırsal kalkınmaya yönelik mevcut durum analizine, geleceğe yönelik yenilikçi vizyonlar oluşturarak Politika ve mevzuatların belirlenmesine, uygulanmasına katkı sağlanmaktadır. Ayrıca işbirliği ve dayanışma içerisinde çalışabilme kapasitesi gelişmektedir.

Ağ oluşturma yoluyla geliştirilen ilişkiler, YEG'ler arasındaki sinerjinin oluşturulmasına ,öğrenme, inovasyon ve iyi uygulamaların yaygınlaşmasına yardımcı olur.

Bu bölümde, YEG'nin sinerji yaratmak için diğer YEG'lerle nasıl bir bağlantı kurduğu ve deneyimleri paylaşmak için ne tür etkinliklerin planlandığını belirtilmelidir. Ayrıca YEG'ler, Ulusal Kurumlar tarafından ağ oluşturma için düzenlenecek faaliyetlere katılmaya hazır olduklarını belirtebilirler.

5.Vizyon, Öncelik ve Faaliyetlerin Belirlenmesi

5.7. Topluluk Katılımı da Dahil Olmak Üzere Stratejinin Hazırlanma Süreci

Bu bölüm, stratejinin nasıl hazırlandığı ve yerel halka, girişimcilere ve işletmelere kalkınma ihtiyaçları ve öncelikleri belirlemek için nasıl danışıldığı ve paydaşların ihtiyaçlarına yönelik özel bir YKS'yi nasıl hazırladıkları hakkında bilgi içermelidir.

Bu bölüm ayrıca aşağıdaki soruların cevaplarını içermelidir:

- YKS hazırlanması sırasında tabandan tavana yaklaşım nasıl uygulandı ve yerel paydaşlar YKS planlamasına nasıl katkıda bulundu?
- YKS, yerel temsilcilerle yapılan toplantıları, kamuoyu anketleri ve danışmanlık ile ilgili süreçleri nasıl içerir?

5.7. Topluluk Katılımı da Dahil Olmak Üzere Stratejinin Hazırlanma Süreci

YKS Hazırlığında Katılım Yöntemi	Amaç
Genel toplantılar	- YKS'nin hazırlık süreci hakkında halkı bilgilendirmek, - Kamuoyunun fikir ve enerjisini harekete geçirmek, - YKS hazırlığı hakkında bilgi vermek ...
Tematik ve odak grupları	- Farklı sektörler ve gruplar için gerçekten önemli olan konuları tanımlamak, - Kalkınma ihtiyaçları, sorunları ve beklentileri hakkında bilgi toplamak, - GZFT Analizi, - Bölgenin sosyo-ekonomik analizi ve zorlukları ...
Yerel paydaşlarla görüşmeler	- Belediye başkanları, il valileri, kalkınma ajansı çalışanları, vb.
Anket	- Kalkınma ihtiyaçları, sorunları ve beklentileri hakkında bilgi toplamak, - Hedef grupların beklentilerini haritalamak için elektronik veya yüz yüze anketler ...
YEG toplantıları (genel kurul, genel kurul)	- Sürecin sonuçlarını tanıtmak, - Katılım sürecindeki materyalleri analiz etmek ve stratejik kararlar vermek, - YEG üyeleriyle seminer, tartışma, beyin fırtınası sonuçları ...
Yerel medya	- Stratejini ve medya duyurularını, makalelerini, röportajlarını, haber bültenlerini, vb. içeren sonuçlarını açıklama süreci ...
Web sayfası veya sosyal medya sayfası	- Tüm hedef gruplara strateji çizme sürecinin geniş yönetim katılımını sağlamak ...

6. Finansal Plan

YKS uygulama dönemi boyunca yıllık olarak tahsis edilecek tahmini harcama profili hazırlanmalıdır. Bu, bütçe tahmini, strateji uygulama faaliyetleri ve YEG personel, yönetim ve işletme maliyetleri temelinde yapılmalıdır. Programlama dönemi için bir taslak operasyonel bütçe, YEG personelinin, harekete geçirme ve tanıtım faaliyetlerinin, idarenin ve işletme maliyetlerinin tahmini için temel olarak hazırlanmalıdır.

YEG'lerin stratejinin uygulanması için daha hesap verebilir olmasını sağlamak gerekir. YKS seçiminde bir YEG stratejide belirtilen gösterge niteliğindeki bütçelerin kullanımını planlayabilmelidir.

Finansal plan normal olarak üç ana unsuru ele alır:

- YKS için önerilen genel bütçe.
- YEG faaliyetlerinin finanse edileceği kaynakların bir tanımı.
- YEG, YKS'nin mali tablolarındaki faaliyetlerini, programın tüm süresi boyunca tüm kaynaklardan beklenen harcamaları ve özellikle de YEG'in işletilmesi ve tanıtım maliyetlerini de içeren bir şekilde tanımlayacaktır.

6.1. YKS Bütçesi

YEG'ler YEG bölgesindeki nüfusun ve ilçelerin sayısına göre üç farklı kategoriye ayrılır.

- Küçük YEG'ler
-Bir ilçeden oluşur ve 30000'den az nüfusa sahiptir.
- Orta YEG'ler;
30000 veya daha fazla nüfusa sahip sadece bir ilçeden oluşur;
iki / üç ilçeden ve 30000'den az nüfustan oluşur.
- Büyük YEG'ler;
iki / üç ilçeden oluşur ve 30000 veya daha fazla nüfusa sahiptir.
üçten fazla ilçeden oluşur.

Destek Miktarı ve AB Katkı Oranı

Uygun tüm YEG'lere harcamalar kapsamında kamu desteği payı %100'e kadardır ve bunun içerisinde AB katkı oranı %90 dır.

YEG kategorisine göre YKS'nin bütçe tahsisleri aşağıdaki gibidir:

İlk yıl için verilecek azami toplam yıllık miktar 120.000 €

Tüm YEG'ler için ilk yıldaki tekrarlayan maliyetler için ödenecek azami yıllık tutar 35.000 €

Takip eden yıllar için tahsis edilecek azami yıllık tutar;

- Küçük YEG'ler için 100.000 €
- Orta YEG'ler için 120.000 €
- Büyük YEG'ler için 140.000 €

Tahsis edilen toplam LEADER bütçesi ise 24.400.000,00 € (AB katkısı 21.960.000,00 €)

6.1. YKS Bütçesi

1. Yetenek kazandırma YEG bölge halkının harekete geçirilmesi kapasite geliştirme / animasyon faaliyetleri için tahsis edilecek asgari tutar, aynı yılın tekrar eden maliyeti için ayrılan tutardan daha az olamaz.

2. İşletme Maliyetleri

a. Varlıkların satın alınması: tüm YKS dönemi için 22000 € 'dur.

b. Tekrarlanan Harcamalar: Tüm YEG'lerin yinelenen maliyetleri için ayrılacak maksimum yıllık tutar ilk yıl için 35.000 €'dur.

Küçük YEGlerin yinelenen maliyeti için ayrılacak maksimum yıllık tutar 35.000 €

Orta YEGlerin yinelenen maliyeti için ayrılacak maksimum yıllık miktar 40.000 €

Büyük YEGlerin yinelenen maliyeti için ayrılacak maksimum yıllık tutar 45.000 €

3. Küçük projeler:

Toplam bütçenin geri kalanı küçük projelere tahsis edilebilir.

6.1. YKS Bütçesi

3. Referans mektubu

YEG 'ler, ilgili IPARD tedbiri altında TKDK'ya sunulacak projeler için referans mektubunun YKS'ye uygun olarak verilmesinden sorumludur.

4. YEG'in Diğer Donörlerden YKS'ye Tahsis Edilmesini Garanti Ettiği Miktar

Bu miktar, YEG ile bağışlayan kuruluş arasındaki bir sözleşmeyle kanıtlanmalı veya YEG'in menkul kıymet olarak mülkiyetinde bulunmalıdır.

6.1. YKS Bütçesi

İşletme maliyetleri için uygun harcamalar:

a. Varlıkların satın alınması:

- ✓ BT dahil ofis ekipmanları,
- ✓ Ofis mobilyaları,
- ✓ Araba (10.000 Euro'ya kadar),
- ✓ Görünürlük.

b. Tekrarlanan Harcamalar:

- ✓ YEG yöneticilerinin ve / veya diğer YEG personelinin maaşları
- ✓ Ofis kirası ve genel masraflar
- ✓ Ofis malzemeleri ve sarf malzemeleri
- ✓ Hizmet giderleri

6.2. Eylem Planı

Ek 6-Eylem Planı Şablonu

Eylem planı, YKS'nin genel vizyonunu çizmelidir. Her tema ve eylem için bir eylem planı şablonu tamamlanmalıdır.

YEG NO :				
YEG ADI :				
YKS'nin Uygulama Dönemi:				
VİZYON:				
Öncelik temaları	Faaliyet*	Faaliyetin indikatif sayısı	Destek kaynağı	Toplam Bütçe nin indikatif % si**
Tema 1:	1.1			
	1.2			
	1.3			
Tema 2:	2.1			
	2.2			
	2.3			
Tema 3:	3.1			
	3.2			
	3.3			
Tema 4:	4.1			
	4.2			
	4.3			

6.3 Finansal Tablo

YEG NO						
YEG'İN RESMİ ADI						
YKS'NİN BAŞLIĞI						
	BÜTÇE KAYNAĞI	TAHSİS EDİLEN BÜTÇE				
		< YIL 1>	< YIL 2>	< YIL 3>	< YIL 4>	TOPLAM
1. Yetenek Kazandırma, Yerel Eylem Grubu Bölgesindeki Halkın Harekete Geçirilmesi ve Tanıtım	LEADER					
2. İşletme Giderleri						
2.1. Varlıkların satın alınması						
2.2 Tekrarlanan Harcamalar:						
3. Küçük Projeler						
TOPLAM LEADER BÜTÇESİ						
4. Diğer Donörlerin Katkısı	YEG					
TOPLAM YKS BÜTÇESİ						

7. İzleme ve Raporlama

YKS uygulama düzenlemeleri bir izleme planı içermelidir; bu izleme planında YEG'in aşağıdakileri hususları nasıl karşılayacağı belirtilmelidir:

- ✓ Kullanılacak spesifik göstergeler, bu verilerin kaynakları ve ne sıklıkla toplanacağı;
- ✓ İzleme verilerinin nasıl toplanacağı, harmanlanacağı, raporlanacağı ve kimin sorumlu olduğu;
- ✓ YEG, IPARD seviyesinde yapılacak değerlendirmeye katkıda bulunacak yeterliliğe sahip olduğunu nasıl göstereceği (indikatörlerin uygunluğu);
- ✓ YEG, performansını nasıl gözden geçirecek ve izleyecek ve gözden geçirme ne sıklıkla yapılacağı;

7. İzleme ve Raporlama

Göstergeler	Hedef
Yetenek kazandırma ve YEG bölgesindeki halkın harekete geçirilmesi	
Bilgi ve tanıtım faaliyetleri sayısı	
YEG alanındaki eğitim faaliyetlerinin sayısı	
Bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerine katılanların sayısı	
Eğitim faaliyetlerine katılanların sayısı	
Küçük projeler	
Küçük proje sayısı	
Küçük projelerle ulaşılan kişi sayısı	
Tavsiye mektubu	
Tavsiye mektubu verilen proje sayısı	
YKS genel	
Yaratılan brüt iş sayısı	

8. YKS'nin Uygulanması

8.1. Yetenek Kazandırma, Yerel Eylem Grubu Bölgesindeki Halkın Harekete Geçirilmesi ve Tanıtım

Topluluğun farkındalığı artırmak ve kamuoyuna YKS hakkında bilgi vermek için tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri (toplantılar, seminerler, eğitimler web sayfası, yerel medya, basılı tanıtım materyalleri (broşürler) YKS'de planlanmalı ve YEG'lerin tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerini nasıl sağlayacağı açıklanmalıdır.

Amaç, Yerel Eylem Gruplarının, üyelerinin ve kırsal topluluğun, işbirliği yapmalarını, karar almalarını ve toplum temelli girişimleri uygulamalarını sağlamak için kapasite oluşturulmasını desteklemektir. Yerel Eylem Grupları tarafından üstlenilen eğitim, kapasite geliştirme ve iletişim faaliyetlerinin uygun harcama olabilmesi için Yerel Kalkınma Stratejisinde tanımlanması gerekmektedir.

8. YKS'nin Uygulanması

8.1. Yetenek Kazandırma, Yerel Eylem Grubu Bölgesindeki Halkın Harekete Geçirilmesi ve Tanıtım

"YEG bölge sakinlerine yetenek kazandırılması ve harekete geçirilmesi için" uygun etkinlikler:

- ❖ YEG üyeleri ve personeli dahil yerel halkın eğitimi;
- ❖ YEG alanında bilgi, harekete geçirme ve tanıtım faaliyetlerinin organizasyonu;
- ❖ Ulusal ve uluslararası seminerlere, çalıştaylara, toplantılara ve çalışma ziyaretlerine ve Ulusal Kırsal Kalkınma Ağı ve AB ağ etkinliklerine YEG üyeleri ve personeli dahil yerel halkın katılımı;
- ❖ Sosyal, ekonomik, pazarlama ve benzeri çalışmaların hazırlanması.

Yukarıdaki faaliyetler kapsamında uygun harcama kalemleri aşağıdadır:

- Uzmanların hizmetleri;
- Yazılı ve sözlü çeviri hizmetleri;
- Yurt içi ve yurt dışı konaklama / seyahat ve günlük harcırahlar dahil seyahat giderleri;
- Eğitim, seminer, çalıştay ve fuarlara katılım ücretleri,
- Tesis / toplantı salonunun kira bedeli;
- İkram maliyetleri;
- Tanıtım materyallerinin hazırlanması, basımı ve dağıtım maliyetleri

8. YKS'nin Uygulanması

8.2. Küçük projeler

- ✓ Küçük projeler topluluğun, organizasyonların ve grupların ortak faydasına yönelik olarak YEG veya YEG'in protokol imzalayacağı bir kamu tüzel kişiliği tarafından uygulanacak olan projelerdir.
- ✓ Küçük projeler YKS'nin seçilen öncelik temalarıyla ilişkili olmalıdır
- ✓ Bir küçük projenin limiti 5 000 avro 'dur.
- ✓ Küçük proje topluluğun ortak faydasına yönelik olmalıdır.

8. YKS'nin Uygulanması

8.2. Küçük projeler

Küçük projeler için uygun aktiviteler:

Küçük projeler, altı tematik önceliğe ilişkin faaliyetleri kapsamaktadır:

- ❖ Etkinlikler (köy festivalleri, yarışmalar, fuarlara katılımlar ve benzeri faaliyetler);
- ❖ Malzeme ve teçhizat alımı (bilgisayarlar, paketleme ve pazarlama teçhizatı, tanıtım ve pazarlama materyalleri, turizm bilgilendirme panoları, tabelalar, güneş panelleri, kompostlar, kültürel ve gençlik grupları için materyaller, topluluk odaları için mobilya ve teçhizat gibi);
- ❖ Topluluk binalarının küçük ölçekli tadilatı, kamusal alanların ve turistik parkurların iyileştirilmesi ve küçük ölçekli altyapı ve benzeri faaliyetler;
- ❖ Tarihi binaların restorasyonu için tasarım planları;
- ❖ Fuar, yarışma ve festival düzenleme.

8. YKS'nin Uygulanması

8.2. Küçük projeler

Bölgedeki yaşam kalitesini artırmaya yönelik olanlar:

- ✓ Kültürel ve sportif faaliyetlerin organizasyonu
- ✓ Bilgisayar donanımı ve cihazlarının sağlanması ve internet erişimini kolaylaştıran cihazlar

Kültürel-yerel etkinliklerle ilgili olanlar:

- ✓ Kültürel etkinlikler ve sportif organizasyonlar
- ✓ Tarihsel, kültürel veya doğal yerel mirasın kullanılması ve korunmasının teşvik edilmesi
- ✓ Yerel geleneklerin, ritüellerin ve geleneklerin korunması-geliştirilmesi
- ✓ Bölgesel dillerin ve lehçelerin korunması-geliştirilmesi
- ✓ Geleneksel meslek ve zanaatların korunması-geliştirilmesi

Kırsal turizm ile ilgili olanlar:

- ✓ Bölgenin tanıtımına yönelik web sitesi tasarımı, çeşitli yayınların basım ve dağıtımı
- ✓ Turistik altyapıya yönelik küçük yatırımlar (Örneğin bisiklet rotalarının oluşturulması, kamp ve dinlenme yerleri kurulması gibi), yenileme faaliyetleri ile turistik tabela ve yönlendirme levhalarının yapılması

Kırsal ekonomiye yönelik olanlar:

- ✓ Yerel ürünlere katma değer kazandıracak inovasyon projeleri
- ✓ Yerel ürünlerin pazarlanmasını/pazarda tutunmasını sağlamaya yönelik pazarlama/reklam projeleri
- ✓ Yerel ürünlerin kalitesini artırmaya yönelik projeler

10. EKLER

EK 1: YKS İçerik Tablosu

EK 2: Paydaş Analizi

EK 3: Yerleşim Yeri Listesi

EK 4: Uygun Faaliyetler

EK 5: Finansal Tablo Şablonu

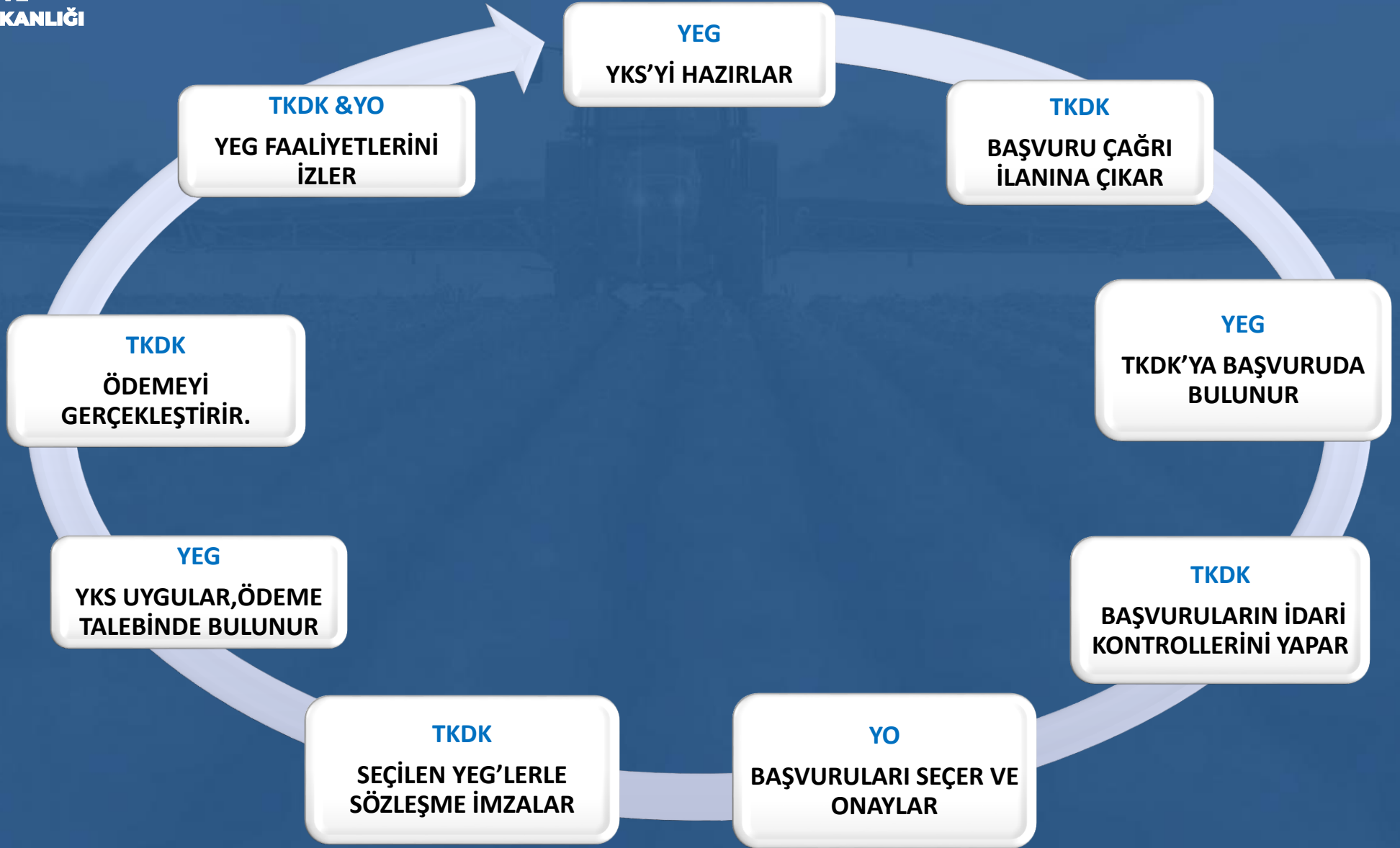
EK 6: Eylem Planı Şablonu

EK 7: Vizyon, Öncelikli Temalar ve Faaliyetler için Örnekler Diyagramı

**T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI**

YKS'lerin Değerlendirilmesi

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından yapılan idari ve uygunluk kontrolünden geçen Yerel Kalkınma Stratejileri, değerlendirme işlemlerinin sekretaryasının yürütüleceği Yönetim Otoritesine (YO) gönderilir.

YKS'lerin değerlendirilmesi; çeşitli kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan bağımsız Değerlendirme Komitesi tarafından gerçekleştirilir.

YKS'lerin Değerlendirilmesi

YKS değerlendirmesi 100 tam puan üzerinden yapılır. Bir YKS' nin seçilebilmesi için en az 40 puan alması gerekmektedir.

Bütçe limitine uygun olarak, en az 40 puan almış başvurular “seçilmiş” olarak, en az 40 puan almış ancak bütçe limitine uygun olmayan başvurular “yedek” olarak, 40 puandan daha az olan başvurular ise “seçilmemiş” olarak listelenir.

Nihai sıralama, en yüksek puanı alan YKS'den başlanarak yapılır ve başvuru çağrı ilanında belirtilen destek bütçesi bitene kadar devam eder.

YKS Uygunluk Kriterleri

Değerlendirmeden daha yüksek puan alabilmek için YEG'lerin hazırladıkları YKS'lerde, rehber ve eklerinde yer alan hususları azami ölçüde karşılamaya özen göstermesi gerekmektedir.

YKS Uygunluk Kriterleri

- Ortaklığın niteliği;
- YEG'lerin kapsadığı alan ile bu alandaki beşeri, finansal ve ekonomik kaynakların asgari düzeyde uyumu;
- GZFT analizinin niteliği;
- Önerilen öncelik ve faaliyetlerin GZFT Analizi ve YEG'in insan ve finansal kaynakları arasında tutarlılık olması;
- Paydaşların katılımı;
- YEG'in YKS'yi uygulama becerisi;
- YKS uygulaması için ulusal fonlar, gönüllü faaliyetler gibi ek kaynakların yönlendirilmesi (çifte finansmandan kaçınılmalıdır);

Leader uygulamalarında başarı için gerekenler.....

Katılımcılığın gerçek anlamda sağlanması

Yerel kalkınma stratejisinin yörenin ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanması

Başlangıç aşmasında YEG'in işlerlik kazanması için finanse edilmesine katkıda bulunacak ortakların bulunması

Kaliteli ve yenilikçi projelerin geliştirilmesi için birlikte çalışılması

YKS'nin diğer kalkınma belgeleriyle uyumlu olması

YEG'lerin doğru işbirliği ağları kurması

İş birliği olanakları aramak (ülke içinde veya AB içinde)

Ağ oluşturmak ve deneyimlerin paylaşılma

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

«LEADER ile birleşelim yerelde güçlenelim»

Teşekkür ederim.